

İlk Altı Ay Boyunca Emziren Annelerin Emzirme Öz-Yeterlilikleri

Breastfeeding Self-Efficacy of Mothers Who Breastfed for First Six Months

Sevinç Akkoyun¹, Fatma Taş Arslan²

¹Konya Ereğli Devlet Hastanesi, Çocuk Kliniği, Konya, Türkiye

²Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Konya, Türkiye

Öz

Amaç: Bu çalışma bir kamu hastanesinin çocuk polikliniğine başvuran 0-6 ay arası bebeğe sahip annelerin emzirme öz-yeterlilik durumlarını belirlemek ve ilişkili faktörlerin emzirme öz-yeterlilik ile ilişkisini incelemek amacıyla yapıldı. **Gereç ve Yöntemler:** Tanımlayıcı bir çalışmadır. Çalışma, Konya'da bir kamu hastanesinin çocuk polikliniğine başvuran 0-6 ay arası bebeğe sahip olan 107 anneyle yapıldı. Veriler anket formu ve Emzirme Öz-Yeterlilik Ölçeği kullanılarak toplandı. Verilerin analizinde Kruskal Wallis varyans analizi, Mann Whitney U testi, tek yönlü varyans analizi, t testi ve Spearman korelasyon analizleri kullanıldı.

Bulgular: Araştırmaya katılan annelerin yaş ortalamaları 26,40±4,77; %45,8'i lise ve üzeri mezun, %40,2'si bir çocuğa sahip, %67'sinin çalışmadığı saptandı. Emzirme Öz-Yeterlilik Ölçeği puan ortalaması lise ve üzeri mezun (62,77±8,02), çalışan (62,7±7,53), üç çocuğa sahip (64,47±5,56) annelerde anlamlı sonuç olduğu görüldü (p<0,05). Emzirme Öz-Yeterlilik Ölçeği puan ortalaması ile annelerin yaşı, gebelik sayısı ve bebeğin yaşı (hafta) arasında zayıf ve pozitif yönlü, doğum sayısı ve yaşayan çocuk sayısı arasında orta düzey ve pozitif yönlü ilişki olduğu saptandı (p<0,05).

Sonuç: Emzirme öz-yeterlilik düzeylerinin annenin yaşı, eğitim durumu, çalışma durumu, gebelik sayısı, doğum sayısı, çocuk sayısı, yaşayan çocuk sayısı ve bebeğin yaşından (hafta) etkilendiği belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Bebek, anne, emzirme, öz-yeterlilik

ABSTRACT

Aim: The aim of this study was to determine the breastfeeding self-efficacy of mothers with 0-6 month-old babies, who applied to the children's polyclinic of a state hospital; and to examine the relation of breastfeeding self-efficacy with related factors.

Materials and Methods: This is a defining study. It was done with 107 mothers who applied to the pediatric outpatient clinic of a public hospital in Konya with their babies 0-6 months of age. Data were collected via survey forms and Breastfeeding Self-Efficacy Scale. Kruskal-Wallis variance analysis, Mann Whitney test, one-sided variance analysis, t test and spearman correlation analyses were used in order to analyze the data.

Results: It was established that the average age of the mothers participating in the research was 26.40±4.77 years, 45.8% of them were high school or university graduates, 40.19% had one child, and 67% didn't work. According to the Breastfeeding Self-Efficacy Scale marking average (p<0.05), the results were meaningful with regard to the mothers being graduates of high school or university (62.77±8.02), working mothers (62.7±7.53), with 3 children (64.47±5.56). The Breastfeeding Self-Efficacy Scale marking average also showed that there is a weak and positive relation between the age of the mother, the number of pregnancies, and the age of the baby (in weeks); and a mid-level and positive relation between the number of births and living children (p<0.05).

Conclusion: It was determined that the level of breastfeeding self-efficacy can be affected by the age, and education of the mother, whether she is working or not, the number of pregnancies and births, the number of living children and the age of the baby (in weeks).

Keywords: Baby, mother, breastfeeding, self-efficacy scale

Yazışma Adresi/Address for Correspondence

Dr. Fatma Taş Arslan, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Konya, Türkiye
Tel.: +90 332 223 35 01 E-posta: fatmatas61@hotmail.com

Geliş tarihi/Received: 01.07.2016 Kabul tarihi/Accepted: 11.10.2016

I. Uluslararası ve II. Ulusal Kadın Hastalıkları ve Ana Çocuk Sağlığı Kongresi'nde poster bildiri olarak sunulmuştur. (7-8 Ekim 2016, İzmir).

©Telif Hakkı 2016 Galenos Yayınevi

The Journal of Pediatric Research Galenos Yayınevi tarafından basılmıştır.

Giriş

Bebek sağlığı, Türkiye’de sağlık alanında yapılan yeni reformlar çerçevesinde yenidoğan ve süt çocuğunun sağlığındaki gelişmeleri hedeflemektedir (1). Toplum sağlığının korunması ve geliştirilmesi bebeklerin sağlığına gereğince önem vermekle olmaktadır (2). Bebeklerin sağlık düzeyini birçok faktör etkileyebilmektedir. Şüphesiz beslenme bu faktörlerin başında gelmektedir.

Anne sütü; yenidoğanda optimum büyüme ve gelişme için gerekli olan tüm sıvı, enerji ve besin öğelerini içeren, biyoyararlılığı yüksek, sindirimi kolay doğal bir besindir (3). Anne sütü, bebeğin ilk altı ay ihtiyacı olan besin öğelerini içeren ideal besin kaynağıdır ve 2 yaşın sonuna kadar anne sütü vermeye devam etmek ideal beslenmenin temel koşullarıdır (4,5).

Türkiye’de emzirmenin korunması, özendirilmesi, desteklenmesi çalışmaları 1991 yılında ivme kazanmaya başlamıştır. 1991 yılından bugüne kadar bu çalışmalar UNICEF işbirliğinde temel amacı emzirmenin korunması, özendirilmesi ve desteklenmesi olan “Anne Sütünün Teşviki ve Bebek Dostu Sağlık Kuruluşları Programı” adı altında sürdürülmektedir (6). Yenidoğanların emzirilmesi sağlıklı büyümeye katkıda bulunan en önemli unsurlardan biridir (7). Emzirme anne ile bebek arasında yakın, sevgi dolu bir ilişki kurulmasını kolaylaştırır. Bu da anneyi duygusal olarak tatmin eder. Doğumdan sonra yakın temas bu ilişkinin gelişmesine yardımcı olur. Bu durum “duygusal bağlanma” (bonding) olarak adlandırılır (8). Emzirme, anne ve bebek için maliyet etkin, sağlığı geliştirici ve hastalıkları önleyici bir aktivitedir (9). Ülkemizde emzirme yaygın olmasına karşın sadece anne sütü ile beslenme alışkanlığı istenilen düzeyde değildir (10). Geç emzirme halen problem olarak karşımıza çıkmaktadır (11). Tüm çocukların yüzde 96’sı bir süre emzirilmiştir. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA) 2013 sonuçları bebeklerin yüzde 58’inin yaşamın ilk iki ayında sadece anne sütü ile beslendiğini göstermektedir. TNSA 2013 verilerine göre Türkiye’de 0-2 aylık döneminde bebeklerin %57,9’u, 2-3 ayda %35,4’ü, 4-5. ayda %9,5’i sadece anne sütü almaktadır. Ülkemizde ortanca sadece anne sütü ile beslenme süresi 1,2 ay, ortanca emzirme süresi ise 16,7 aydır (7).

Emzirmenin başlaması ve sürdürülmesi pek çok faktörden etkilenir (12). Emzirmeyi etkileyen en önemli faktörlerden biride annenin emzirme öz-yeterlilik algısıdır. Dennis ve Faux’a (13) göre annenin emzirme öz-yeterlilik algısı; annenin emzirip emzirmeyeceğini, bunun için ne kadar çaba göstereceği, emzirmeye ilişkin düşüncelerini ve duygusal olarak emzirme sürecinde karşılaşılabilecek zorluklar ile baş edebilmesini göstermektedir. Dolayısıyla annenin emzirmeye istekli olması emzirme başarısını artırmada önemli bir etken olabilir. Emzirme başarısı ile emzirme öz-yeterlilik algısının birbiriyi pozitif ilişki içinde olduğu düşünülmüştür (14).

Sonuç olarak; anne sütü bebeğin sağlığı ve gelişmesi için önemli bir rol oynamaktadır. Emzirmeyi engelleyecek faktörleri

tespit edip çözüm aramak; anne sütünü bebeğe daha uzun ve etkin bir sürede vermeyi sağlayacaktır. Bu çalışma ile emzirmeyi engelleyecek faktörler saptanarak özellikle emzirme danışmalığı yapan hemşirelerin uygulamalarına katkı sağlanması planlanmaktadır.

Bu çalışma bir kamu hastanesinin çocuk polikliniğine başvuran 0-6 ay arası bebeğe sahip annelerin emzirme öz-yeterlilik durumlarını belirlemek ve sosyo-demografik, doğurganlık ve bebeğin özelliklerinin emzirme öz-yeterlilik ile ilişkisini incelemek amacıyla yapıldı.

Araştırma Soruları

1. Annelerin emzirme öz-yeterlilik düzeyleri nelerdir?
2. Annelerin emzirme öz-yeterlilik puan ortalamaları sosyo-demografik, doğurganlık ve bebeğe ait özelliklere göre farklı mıdır?
3. Annelerin emzirme öz-yeterlilik puan ortalamaları sosyo-demografik, doğurganlık ve bebeğe ait özellikler ile ilişkili midir?

Gereç ve Yöntem

Tanımlayıcı, ilişki arayıcı türde olan çalışma Konya ili bir kamu hastanesi çocuk polikliniklerinde yapıldı. Çalışmanın örneklemini 107 anne oluşturdu. Araştırmanın örnek büyüklüğünün belirlenmesinde “sürekli değişkeni olan tanımlayıcı araştırmaların örnek büyüklüğünün belirlenmesinde” önerilen bir hesaplama yapıldı (15). Hesaplama Cömert (16) tarafında yapılan bir çalışmanın bulgusundan yararlanılmış ve puanı $58,98 \pm 8,14$ dikkate alınmıştır. Çalışmamızda emzirme öz-yeterlilik ölçeğinden alınacak puanın %99 güven düzeyi ve ± 2 puan olan güven aralığı içinde belirlenmesi hedeflenmiştir. Bu durumda toplam genişlik 4 puan (2 puan üstü ve 2 puan altı) olarak ele alınmıştır. Hesaplama; standart aralık genişliği=(toplam genişlik/standart sapma)= $4/8,14=0,50$ bulunmuştur. Standartlaştırılmış güven aralığı genişliği 0,50’ye göre %99 güven aralığında tabloda bildirilen en küçük örnek büyüklüğü 107’dir. Gelişi güzel örnekleme yöntemi kullanıldı. Örnek seçim kriterleri olarak annenin, Türkçe konuşabilmesi, sağlıklı doğum yapmış olması, annenin emzirmeye engel kronik bir hastalığının olmaması, annenin görme ve işitme ile ilgili bir problemi olmaması ve doğumda tek bebeğe sahip olması; bebeğin, 37 hafta ve üzerinde doğmuş olması, 2500-4000 gram doğmuş olması, konjenital anomali olmaması, oral beslenmeyi etkileyecek bir durumun bulunmaması belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak anket formu ve Emzirme Öz-Yeterlilik Ölçeği (EÖYÖ) kullanıldı. Veriler 24 Mart - 8 Nisan 2016 tarihleri arasında araştırmacı tarafından poliklinik katında bulunan emzirme odasında katılımcılarla yüz yüze görüşülerek toplandı.

Anket formu, literatür (14,17,18) doğrultusunda araştırmacı tarafından geliştirildi. Bu form toplam on iki sorudan oluşmakta olup soruların dördü sosyo-demografik, altısı doğurganlık, ikisi bebeğe ait özellikleri içermektedir.

Emzirme Öz-Yeterlilik Ölçeği

EÖYÖ 1999 yılında Dennis ve Faux (13) tarafından geliştirilen 33 maddelik bir ölçektir ve 2003 yılında ölçeği 14 maddelik bir ölçeğe indirilerek EÖYÖ kısa formu oluşturuldu. Ölçeğin Türkçe geçerliliği Alus Tokat ve ark. (19) tarafından yapıldı EÖYÖ kısa formu likert tipi bir ölçektir ve tüm maddeler pozitif yöndedir. Ölçeğin kısa formu uygulama kolaylığı sağlamakta ve öz-yeterliliği doğru değerlendirmektedir. Dennis kullanım için kısa formu önermektedir daha kolay uygulama ve öz-yeterliliği doğru değerlendirmektedir. Ölçekten alınabilir minimum puan 14 maksimum 70'dir. Puan yükseldikçe yüksek emzirme öz-yeterliliği göstergesidir (19). Orijinal ölçeğin Cronbach alfa değeri 0,94, Alus Tokat ve ark.'nın (19) yaptığı çalışmada Cronbach alfa değeri 0,86 bulunmuştur. Bu çalışmada Cronbach alfa değeri 0,94 olarak saptanmıştır.

İstatistiksel Analiz

Araştırmanın istatistiksel analizleri bilgisayar ortamında yapıldı. Veri değerlendirilmesinde sayı, yüzdelik hesaplamalar, ortalamalar, Kruskal Wallis varyans analizi, Mann Whitney U testi, tek yönlü varyans analizi, t testi ve Spearman kolerasyon analizleri kullanılarak değerlendirildi.

Araştırmaya başlamadan önce, Konya İli Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği ve Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan gerekli izinler alındı. EÖYÖ'nün araştırmada kullanılabilmesi için Tokat'tan yazılı izin alındı. Anket formu ve EÖYÖ doldurulmadan önce annelerin sözlü onamları alındı.

Bulgular

Çalışmaya katılan annelerin %45,8'i lise ve üzeri mezunu, %62,6'sı çalışmadığı, %56,1'i gelir durumu orta/kötü olduğu belirlendi. Annelerin %40,2'si bir çocuğa sahip, %52,3'ünün gebeliği planlı değil, %52,3'ü sezaryen ile doğum yaptığı saptandı (Tablo I). Annelerin yaş ortalaması 26,40±4,77; ortalama gebelik sayısı 2,42±1,43; ortalama doğum sayısı 1,98±1,17; ortalama yaşayan çocuk sayısı 1,87±1,11, ortalama bebeğin yaşı (hafta) ise 11,89±6,72 olarak saptandı.

Araştırma kapsamına alınan 107 annenin EÖYÖ puan ortalamasının 59,18±9,46 olduğu ve EÖYÖ'den aldıkları minimum puan 35 ve maksimum puan ise 70 olarak saptandı.

Çalışmada lise ve üzeri mezun annelerin EÖYÖ puan ortalamasının ilkökul ve ortaokul mezunu olan annelerden yüksek ve anlamlı olarak bulundu ($p<0,05$). Çalışan annelerin EÖYÖ puan ortalaması yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptandı ($p<0,05$). EÖYÖ puan ortalaması çocuk sayısı arttıkça yükseldiği ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlendi ($p<0,05$) (Tablo II).

Çalışmada EÖYÖ puan ortalaması ile annelerin gelir durumu, gebeliğin planlı olması, doğum şekli ve bebeğin cinsiyeti arasında anlamlı bir fark olmadığı görüldü ($p>0,05$) (Tablo II).

Annelerin EÖYÖ puan ortalaması ile yaş, gebelik sayısı ve bebeğin yaşı arasında zayıf ve pozitif yönlü, doğum sayısı ve

yaşayan çocuk arasında orta düzey ve pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptandı ($p<0,05$) (Tablo III).

Tartışma

Dünya Sağlık Örgütü; anne sütünün bebeklerin yaşam süresini ve yaşam kalitesini arttırmada önemli bir rolü olduğunu belirtmekte ve annelerin bebeklerini en az altı ay sadece anne sütü ile emzirmesini, iki yaşına kadar da ek gıdalarla birlikte anne sütü vermesini önermektedir (4). Emzirme sürecini ve etkinliğini olumsuz etkileyen nedenlerin başında annelerin kendilerini emzirme konusunda yeterli görmemeleri ve özgüven duymamaları gelmektedir (20). Literatürde annenin emzirme öz-yeterlilik düzeyinin yüksek olmasının emzirmeyi devam ettirme davranışı üzerinde çok etkili olduğu vurgulanmaktadır (13,21,22). O'Campo ve ark. (23) yaptıkları çalışmada emzirmeyi etkileyen sosyo-demografik, psikolojik değişkenleri değerlendirmiş ve özellikle emzirme sonuçları için en güçlü etkenin annenin öz-yeterlilik algısının olduğunu belirtmişlerdir. Çalışmada 107 annenin emzirme öz-yeterlilik algısı ve ilişkili faktörler değerlendirilmiştir.

Çalışmada annelerin yaş ortalamasının 26,40±4,77 ve %45,8'inin lise ve üzeri mezun olduğu saptanmıştır. TNSA

Özellikler	n	%
Öğrenim durumu		
İlkokul	23	21,5
Ortaokul	35	32,7
Lise ve üzeri mezun	49	45,8
Çalışma durumu		
Çalışıyor	40	37,4
Çalışmıyor	67	62,6
Gelir durumu		
İyi	47	43,9
Orta/kötü	70	65,1
Kaçıncı çocuk		
Birinci çocuk	43	40,2
İkinci çocuk	37	34,6
Üç ve daha üzeri	27	25,2
Gebeliğin planlı olması		
Evet	51	47,7
Hayır	56	52,3
Doğum şekli		
Normal doğum	51	47,7
Sezaryen doğum	56	52,3
Bebeğin cinsiyeti		
Kız	55	51,4
Erkek	52	48,6

2013 verilerinde 25-29 yaş %44,4'ü lise ve üzeri mezun kadın oranına yakın olduğu görülmüştür. Annelerin büyük bir kısmının (%62,6) çalışmadığı saptanmıştır. Türkiye'de farklı bölgelerde yapılmış çalışmalarda da araştırma bulgusu ile benzer şekilde kadınların büyük bir kısmının ev hanımı olduğu görülmüştür (14,17,18). Annelerin %40,2'sinin bir çocuğa sahip olduğu saptanmıştır.

Tablo II. Annelerin Emzirme Öz-Yeterlilik Ölçeği puan ortalamalarının sosyo-demografik, doğurganlık ve bebeğe ait özelliklere göre dağılımı (n=107)		
Özellikler	EÖYÖ ortalama ± SS	p
Öğrenim durumu		
İlkokul	55±8,69	F=7,62
Ortaokul	56,91±10,1	p=0,001
Lise ve üzeri mezun	62,77±8,02	
Çalışma durumu		
Çalışıyor	62,70±7,53	t=3,30
Çalışmıyor	57,08±9,92	p=0,004
Gelir durumu		
İyi	59,59±9,88	t=0,39
Orta/kötü	58,86±9,20	p=0,539
Kaçıncı çocuk		
Birinci çocuk	54±10,2	KW=19,57
İkinci çocuk	62,05±6,94	p=0,000
Üçüncü ve daha üzeri	63,51±7,27	
Gebeliğin planlı olması		
Evet	59,94±9,16	Z=-0,48
Hayır	58,50±9,76	p=0,629
Doğum şekli		
Normal doğum	59,27±9,22	Z=0,06
Sezaryen doğum	59,10±9,76	p=0,950
Bebeğin cinsiyeti		
Kız	59,25±9,45	Z=-0,06
Erkek	59,11±9,58	p=0,948
EÖYÖ: Emzirme Öz-Yeterlilik Ölçeği, F: Tek yönlü varyans analizi, KW: Kruskal-Wallis varyans analizi, t: t testi, Z: Mann Whitney U testi, SS: Standart sapma		

Tablo III. Annelerin Emzirme Öz-Yeterlilik Ölçeği puanına göre sosyo-demografik, doğurganlık ve bebeğe ait özelliklerin karşılaştırılması (n=107)		
Özellikler	EÖYÖ	
	r _s *	p
Yaş	0,38	0,000
Gebelik sayısı	0,34	0,000
Doğum sayısı	0,43	0,000
Yaşayan çocuk sayısı	0,49	0,000
Bebeğin yaşı (hafta)	0,21	0,028
*r _s : Spearman korelasyon kat sayısı, EÖYÖ: Emzirme Öz-Yeterlilik Ölçeği		

Annelerin aylık gelir ortalamasını orta veya kötü olarak algılayanlar %56,1 olarak saptanmıştır. Sosyo-ekonomik durumun farklılıklar göstermesi ve kadınların kendi algılarına göre ekonomik durumlarını değerlendirmelerinin farklılığına neden olduğu düşünülmüştür. Annelerin %52,3'ünün gebeliği planlı değildir. Türkiye'de yapılan benzer çalışmalarda da annelerin gebeliklerinin büyük çoğunluğunun planlı gebelik olmadığı görülmüştür (14,17). Bu durumun istenmeyen gebeliklerde annenin emzirme algısını olumsuz yönde etkileyeceğini düşündürmüştür. Annelerin %52,3'ü sezaryen ile doğum yapmıştır. Yenal ve ark.'nın (14) yaptıkları çalışmada annelerin %67,3'ü sezaryen doğum, Küçüköğlü ve ark.'nın (18) yaptıkları çalışmada %57,3'ü sezaryen doğum, Küçüköğlü ve Çelebioğlu'nun (17) yaptıkları çalışmada %60,8'inin sezaryen doğum yaptığı saptanmıştır. TNSA 2013 verilerine göre son 5 yılda meydana gelen tüm doğumların %48'i sezaryen ile yapılmıştır. Sezaryenle doğum yapan annelerin emzirmeye daha geç başlaması ve emzirme ile ilgili farklı problem yaşaması muhtemeldir. Araştırma kapsamında gebelik sayısı ortalama 2,42±1,43, doğum sayısı ortalama 1,98±1,17; yaşayan çocuk sayısı ortalama 1,87±1,11, bebeğin yaşı (hafta) ortalama 11,89±6,72 olarak bulunmuştur.

Annelerin EÖYÖ puan ortalamaları incelendiğinde; emzirme algıları orta düzeyde ve EÖYÖ puan ortalamasının 59,18±9,46 olduğu belirlenmiştir. EÖYÖ puan ortalaması Küçüköğlü ve Çelebioğlu (17) 41,54±10,87 ve Küçüköğlü ve ark.'nın (18) çalışmalarında 40,63±10,22 olarak saptanmıştır. Araştırma bulgusunun diğer araştırma bulgularına göre yüksek bulunmasının sebebinin; araştırma yapılan grubun farklı bölgelerden seçilmiş olmasından kaynaklanabilir.

Annelerin EÖYÖ puan ortalamasının öğrenim düzeyi arttıkça yükseldiği saptanmıştır. Küçüköğlü ve Çelebioğlu'nun (17) yaptıkları çalışmada da çalışmamızla paralel sonuç bulunmuştur. Eğitim seviyesi yüksek olan annelerin emzirmeyi sürdürmede daha başarılı oldukları belirlenmiştir (22,24). Öğrenim düzeyi arttıkça annenin emzirme davranışını olumlu yönde etkiler ve annelerin uzun süre emzirmeyi devam ettirmesinde yardımcı olur. Çalışan annelerin EÖYÖ puan ortalamasının yüksek olduğu saptanmıştır. Küçüköğlü ve Çelebioğlu'nun (17) yaptıkları çalışmada çalışmamızla paralellik göstermektedir. Çalışma durumu annelerin eğitim düzeyini, sosyal durumunu ve özgüvenini artırıcı olduğundan emzirme algısını da güçlendirmektedir. Annelerin EÖYÖ puan ortalamasının çocuk sayısı arttıkça yükseldiği saptanmıştır. Bu durum deneyimle birlikte annenin emzirme algısını ve başarısını arttırdığını düşündürmektedir.

Annelerin EÖYÖ puan ortalamasının gelir durumuna, planlı gebelik olmasına, doğum şekline ve bebeğin cinsiyetine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0,05).

Annelerin EÖYÖ puanına göre yaş ortalaması, gebelik sayısı ortalaması ve bebeğin yaşı arasında zayıf ve pozitif yönlü, doğum sayısı ortalaması ve yaşayan çocuk ortalaması arasında orta düzey ve pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (p<0,05). Annenin yaşı, gebelik sayısı, doğum sayısı, yaşayan çocuk sayısı ve bebeğin yaşı,

arttıkça annenin emzirme tecrübesi artmaktadır. Bu durum annenin emzirme öz-yeterliliğini arttırmaktadır.

Sonuç

Annelerin emzirme öz-yeterliliklerinin orta düzeyde olduğu bulundu. EÖYÖ puan ortalamasını annenin yaşı, öğrenimi, çalışma durumu, sahip olduğu çocuk sayısı, gebelik sayısı, doğum sayısı, yaşayan çocuk sayısı ve bebeğin yaşının (hafta) etkilediği belirlendi.

Bu sonuçlar doğrultusunda, emzirme eğitimlerinin devamlılığına gereksinim olduğu görülmektedir. Ayrıca eğitimi düzeyi düşük ve ilk bebeği olan annelerin emzirme yönünden özellikle yakından izlenmesi ve desteklenmesi gerektiği düşünülmüştür.

Teşekkür

Bu çalışmanın hazırlanmasında vermiş olduğu değerli katkılarından dolayı Prof. Dr. Belgin Akın'a teşekkür ederiz.

Etik

Etik Kurul Onayı: Çalışma için Türkiye Kamu Hastaneler Kurumu Konya İli Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği'nden bilimsel araştırma izni ve Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmaları Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır, Hasta Onayı: Çalışmamıza dahil edilen tüm hastalardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Editörler kurulu ve Editörler kurulu dışındaki kişilerce değerlendirilmiştir.

Yazarlık Katkıları

Konsept: Sevinç Akkoyun, Fatma Taş Arslan, Dizayn: Sevinç Akkoyun, Fatma Taş Arslan, Veri Toplama ve İşleme: Sevinç Akkoyun, Analiz ve Yorumlama: Sevinç Akkoyun, Fatma Taş Arslan, Literatür Arama: Sevinç Akkoyun, Yazan: Sevinç Akkoyun, Fatma Taş Arslan.

Çıkar Çatışması: Yazarlar bu makale ile ilgili olarak herhangi bir çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Çalışmamız için hiçbir kurum ya da kişiden finansal destek alınmamıştır.

Kaynaklar

1. UNICEF, Erken çocukluk bakımı ve öğrenme programları: 2006-2010 Erişim tarihi, 05 Ocak 2016 Erişim adresi: http://www.unicef.org/turkey/pr_2010/_ec31.html.
2. Özvarış ŞB. Sağlık eğitimi ve sağlığı geliştirme. 1st ed, Ankara, Hacettepe üniversitesi yayınları, 2011. p. 3-20.
3. Samur G. Anne sütü. Ankara, Sağlık bakanlığı yayını, 2008. p. 7-10.
4. WHO 2016. Infant and Young child feeding. <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs342/en/>.
5. Gür E. Anne sütü ile beslenme. Turk Arch Ped 2007;42:11-5.
6. Türkiye halk sağlığı kurumu 2013. Erişim tarihi: 01 Ocak 2016, Erişim adresi: <http://cocukergen.thsk.saglik.gov.tr/daire-faaliyetleri/beslenme/751-anne->

s % C3 % BCt % C3 % BCn % C3 % BCn-te % C5 % 9Fviki-ve-bebek-dostu-sa % C4 % 9FI % C4 % B1k-kurulu % C5 % 9Flar % C4 % B1-program % C4 % B1.html.

7. TNSA (Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması) 2013. Erişim tarihi: 10 Ekim 2015, Erişim adresi: http://www.hips.hacettepe.edu.tr/TNSA2013_sonuc_sunum_2122014.pdf.
8. T.C. Sağlık Bakanlığı 2015. Emzirme danışmanlığı el kitabı. Erişim tarihi: 10 Aralık 2015. Erişim adresi: http://cocukergen.thsk.saglik.gov.tr/Dosya/Dokumanlar/Kitaplar/b_c_e_i_p/emzirme_danismanligi_el_kitabi.pdf.
9. Breastfeeding and the use of human milk. American Academy of Pediatrics. Work Group on Breastfeeding. Pediatrics 1997;100:1035-9.
10. Çavuşoğlu H. Çocuk sağlığı hemşireliği. Ankara, Sistem Ofset, 2013. p. 9-14.
11. Gün İ, Yılmaz M, Şahin H, et al. Kayseri melikgazi eğitim ve araştırma bölgesinde 0-36 aylık çocuklarda anne sütü alma durumu. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi 2009;52:176-82.
12. Ahluwalia IB, Morrow B, Hsia J. Why do women stop breastfeeding? Findings from the Pregnancy Risk Assessment and Monitoring System. Pediatrics 2005;116:1408-12.
13. Dennis CL, Faux S. Development and psychometric testing of the Breastfeeding Self-Efficacy Scale. Res Nurs Health 1999;22:399-409.
14. Yenil K, Aluş Tokat M, Durgun Ozan Y, Çeçe Ö, Bakılan Abalın F. Annelerin emzirme öz-yeterlilik algıları ile emzirme başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi 2013;10:14-9.
15. Akgül A. Tıbbi araştırmalarda istatistiksel analiz teknikleri "SPSS uygulamaları". Ankara, 2. Baskı ed, Emek ofset, 2007.
16. Cömert AG. Doğum sonu dönemde emzirme öz yeterliliği ve ilişkili faktörlerin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya. 2011.
17. Küçüköğlü S, Çelebioğlu A. Hasta yenidoğanların annelerinin emzirme öz yeterlilik düzeyi ve emzirme başarılarının güncellenmesi. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi 2014;2:1-11.
18. Küçüköğlü S, Çelebioğlu A, Coşkun D. Yenidoğan kliniğinde yatan annelerin postpartum depresyon belirtileri ve emzirme öz-yeterlilik düzeylerinin belirlenmesi. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 2014;3:921-32.
19. Aluş Tokat M, Okumus H, Dennis CL. Translation and psychometric assessment of the Breast-feeding Self-Efficacy Scale-Short Form among pregnant and postnatal women in Turkey. Midwifery 2010;26:101-8.
20. Sheehan A. A comparison of two methods of antenatal breast-feeding education. Midwifery 1999;15:274-82.
21. Forster DA, McLachlan HL, Lumley J. Factors associated with breastfeeding at six months postpartum in a group of Australian women. Int Breastfeed J 2006;1:18.
22. Blyth RJ, Creedy DK, Dennis CL, et al. Breastfeeding duration in an Australian population: the influence of modifiable antenatal factors. J Hum Lact 2004;20:30-8.
23. O'Campo P, Faden RR, Gielen AC, Wang MC. Prenatal factors associated with breastfeeding duration: recommendations for prenatal interventions. Birth 1992;19:195-201.
24. Lande B, Andersen LF, Baerug A, et al. Infant feeding practices and associated factors in the first six months of life: the Norwegian infant nutrition survey. Acta Paediatr 2003;92:152-61.